

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Leppäkorven varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	2
	2.1 Arvolähtökohdat.....	2
	2.2.1. Kasvattajuus	3
	2.2.2. Lapsikäsitys	3
3	Lasten puheenvuoro	4
4	Yhteistyö perheiden kanssa.....	5
5	Työ lasten parissa	6
	5.1 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	6
	5.2 Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	7
	5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus	8
	5.4 Lasten leikki	9
	5.5 Oppimistoimintojen organisointi.....	11
	5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	14
	5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki.....	14
	5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus.....	15
	5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys.....	16
	5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	17
	5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen	17
	5.8.2 Esiopetuksen oppilashuolto.....	19
	5.8.3 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	19
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	20
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	21
	7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet	21
	7.2 Hyvinvointityö	22
	7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä.....	22

1 Johdanto

Leppäkorven päiväkoti ja Tanhurinteen ryhmäperhepäiväkoti toimivat osana Korso - Koivukylän varhaiskasvatusta. Päiväkoti ja ryhmäperhepäiväkoti sijaitsevat Korsossa melko lähekkäin toisiaan. Päiväkotimme on ns. kymppipäiväkoti, joka on perustettu 8.10.1990 ollen ensimmäinen päiväkoti Leppäkorven alueella. Tanhurinteen ryhmäperhepäiväkoti on aloittanut toimintansa 12.2.1996 ja liittynyt osaksi yksikköämme 1998.

Työmme lähtökohtana on vuorovaikutus ja kasvatuksellinen yhteistyö perheiden kanssa sekä molemminpuolinen sitoutuminen yhteiseen kasvatustehtävään. Perheiden ja lasten osallisuus näkyy jokaisessa päivässä. Suunnitelmassa on painotettu lapsiryhmien toimintaa kannattelevia rakenteita, vuorovaikutuksen laatua ja leikkiä. Leppäkorven yksikössä pienryhmätoiminta on yksi tärkeimmistä toimintamuodoista ja arjen tärkeä kannatteleva rakenne. Varhaiskasvatussuunnitelmamme on tarkoitettu sekä työntekijöille että perheille.

Jokainen Leppäkorven varhaiskasvatuksen toimintayksikön työntekijä on sitoutunut toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen tämän suunnitelman pohjalta. Varhaiskasvatussuunnitelman tarkoitus on toimia arkipäivän työvälineenämme ja se määrittää opetus- ja kasvatustyömme tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä arvot, joihin toimintamme perustuu.

Ilo lapsen kasvun ihmeestä on se, mikä antaa työllemme merkityksen. Meillä on onni saada olla mukana siinä ihmeessä joka päivä. Haluamme painottaa lapsuuden itseisarvoista luonnetta ja vaalia lapsuutta ja ohjata lasta ihmisenä kasvamisessa, vaikka maailma ympärillämme muuttuu koko ajan. Lasten hyvinvoinnin edistäminen sekä kasvun ja oppimisen turvaaminen ovat työmme ydin.

Toivomme, että lukijalle muodostuu käsitys yksikkömme toiminta-ajatuksesta ja menetelmistä, joiden tarkoitus on antaa hyvää ja laadukasta varhaiskasvatusta jokaiselle lapselle.

Toivotamme teidät tervetulleiksi mukaan toimintaamme!

TANHURINNE

KIRSIKKALAAKSO

OMENAKUMPU

HUVIKUMPU

MELUKYLÄ

KISSANKULMA

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

Hyvä ja laadukas varhaiskasvatus vaatii sitoutumista, yhteisiä sopimuksia ja yhteistyötä. Varhaiskasvatussuunnitelmamme päivittämisessä olemme huomioineet aikaisemmat opetussuunnitelmamme ja vuosien varrella tekemämme työn ja kehittämisen kautta tulleet ajatukset ja yhteiset keskustelut. Vanhemmat ovat tuoneet esille omia ajatuksiaan ja antaneet palautetta toiminnastamme ja tärkeinä pitämistään asioista. Heidän palautteensa on vaikuttanut paljon siihen, miten kehitämme toimintaamme. Lapset ovat kertoneet heille tärkeistä ja merkityksellisistä asioista, mitkä olemme huomioineet tässä suunnitelmassa. Opetussuunnitelmatyö on jatkuva prosessi ja vaatii säännöllistä toiminnan arviointia ja kehittämistä.

Tämän suunnitelman laatimisessa on huomioitu Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma (2012), Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma (2011) ja Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille (2012). Lisäksi meitä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnalliset asiakirjat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (STAKES/THL, 2005) ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2010).

2.1 Arvolähtökohdat

Vantaan kaupungin arvojen merkitys ja vaikutus varhaiskasvatustyölle käsiteltiin kasvattajien laajan keskustelukierroksen aikana vuosina 2010 – 2011. Jokaisella varhaiskasvatuksen työntekijällä oli mahdollisuus osallistua yksikkötasolta lähteneeseen vuoropuheluun, minkä jälkeen varhaiskasvatuksen arvot muotoiltiin arvoseminaarissa.

Varhaiskasvatuksen visio 2020

Vantaan varhaiskasvatus on edelläkävijä lasten hyvinvoinnin, oppimisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajana.

Vantaan varhaiskasvatuksen slogan: ” Vantaalla vekara viihtyy ja vaikuttaa”

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus

Vantaan varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö on sitoutunut toiminnallaan edistämään lasten hyvinvointia ja oppimista sekä yhteisöllisyyden ja kestävän kehityksen rakentumista lasten ja perheiden arjessa.

Vantaan kaupungin ja varhaiskasvatuksen arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys.

Innovatiivisuus yksikössämme näkyy avoimuutena, luottamuksena, myönteisenä asenteena ja rohkeutena uusille asioille. Kulttuuri, uudet työtavat ja ideat otetaan avoimesti vastaan ja kehitämme niitä jatkuvasti.

Kestävä kehitys tarkoittaa meillä sitä, että kestävän kehityksen arvot ja periaatteet siirtyvät lapsille ja arjen käytäntöihin. Kierrätämme ja uusiokäytämme tavaroita. Lajittelemme jätteet ja huolehdimme yhteisistä tavaroista. Hankinnat teemme taloudellisesti, järkevästi ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kestävä kehitys tarkoittaa meillä myös jokaisen oikeudenmukaista kohtelua, mikä lisää lasten ja työntekijöiden työhyvinvointia.

Yhteisöllisyys tarkoittaa meillä toisten huomioimista ja auttamista. Lapset saavat meiltä aikuisilta mallin siitä, miten yhdessä toimitaan. Yhteisöllisyys on sitoutumista ja osallistumista yhteisesti sovittuihin asioihin ja jokaisella on oikeus, velvollisuus ja vastuu olla mukana. Kasvatuskumppanuus ja yhteistyö lasten huoltajien kanssa toteutuu avoimessa ja luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa.

Leppäkorven toiminta-ajatus

Lapsella on turvallinen ja hyvä olo päivän aikana. Hänet hyväksytään ja häntä kunnioitetaan sellaisena kuin hän on.

Lapsen päivä sisältää iloa, kavereita, leikkiä ja oppimista myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä.

Avoin ja luottamuksellinen yhteistyö perheiden kanssa on perusta lapsen hyvinvointia edistävälle varhaiskasvatustyölle.

2.2. Kasvattajuus ja lapsikäsiy

2.2.1. Kasvattajuus

Päiväkotimme ja ryhmäperhepäiväkotimme henkilöstö muodostaa moniammatillisen kasvattajayhteisön, jonka toiminta pohjautuu yhteisesti sovittuihin arvoihin ja toimintatapoihin. Työtämme ohjaa lasten hyvinvointi ja lasten kasvun ja kehityksen turvaaminen. Meille on tärkeää lapsen turvallinen ja hyvä olo päivän aikana sekä jokaisen lapsen ja perheen yksilöllinen huomioiminen.

Tarjoamme perheille päivähoitoa, jossa lapsi saa ammatitaitoista, pedagogisesti suunniteltua ja tavoitteellista varhaiskasvatusta. Suunnittelemme ja toteutamme päivittäin sellaista toimintaa, jossa näkyy lapselle ominainen tapa toimia sekä eheytytetyt sisältöalueet. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana on säännöllinen lasten havainnointi ja erilaiset lapsista lähtevät tarpeet. Se tarkoittaa sitä, että kasvattaja havainnoidessaan lasta tunnistaa lapsen yksilölliset ja persoonalliset tavat toimia.

Varhaiskasvatus on pedagogista vuorovaikutusta, minkä ydin on lapsen aito kohtaaminen. Meille tärkeää on empaattisuus, aito läsnäolo ja lapsen kuunteleminen; kasvattaja on lasta varten. Innostamme ja kannustamme lasta. Haluamme, että lapsi kokee, että häntä arvostetaan, hänet hyväksytään omana itsenään, hän tulee kuulluksi ja nähdyksi ja hän saa vahvistusta terveelle itsetunnolle.

Ammatillinen ja koulutuksen tuottama tieto ja kokemus luovat perustan osaamisellemme. Arvioimme työtämme säännöllisesti yhteisissä keskusteluissa ja pohdinnoissa esimerkiksi työilloissa, kehittämispäivillä ja erilaisissa keskustelufoorumeissa. Näin sitoudumme tavoitteisiin ja muokkaamme toimintatapojamme tarpeen mukaan.

Kunnioitamme lasten ja heidän vanhempansa mielipiteitä ja ajatuksia ja haluamme työskennellä yhteisen kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti.

2.2.2. Lapsikäsiy

Pidämme lapsuutta ainutkertaisena ja tärkeänä. Lapsi on oma persoona, hänet hyväksytään ja häntä kunnioitetaan sellaisena kuin hän on. Lapsi on synnynnäisesti utelias, tutkiva ja ympäristöään havainnoiva. Toimiessaan vuorovaikutuksessa ympäristön ja ihmisten kanssa, lapset liittävät asioita ja tilanteita omiin kokemuksiinsa ja tuntemuksiinsa. Lapsi on oppijana spontaani ja avoin ja hän oppii tekemällä ja kokemalla, vuorovaikutuksessa kasvattajan ja vertaisryhmän kanssa. Lapselle annetaan aikaa oppia ja harjoitella taitoja omassa tahdissaan. Hän saa harjoitella tunteiden tunnistamista ja nimeämistä yhdessä kasvattajan kanssa. Turvalliset ihmissuhteet ovat hyvän oppimisen ja myönteisen minäkuvan perusta.

Lasta kuunnellaan ja hänen mielipiteensä ovat meille tärkeitä. Lapset osallistuvat omien edellytystensä mukaisesti Vasu-keskusteluihin yhdessä kasvattajan ja vanhempien kanssa. Lapset osallistuvat oman toimintansa suunnitteluun ja heidän toiveitaan kuunnellaan ja toteutetaan ryhmän toiminnassa.

3 Lasten puheenvuoro

Meille on tärkeää, että lapsi tuntee tulewansa kuulluksi päivän aikana. Lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi jokapäiväisissä askareissa ja leikeissä. Olennaista on, että lapsi kokee olevansa päiväkotiryhmänsä hyväksyty ja tärkeä jäsen. Pienet hetket arjessa: keskustelut, hymyt ja kivat leikit ovat merkityksellisiä, jotta lapselle tulee tunne, että hänet huomataan ja hänestä välitetään.

Lasten osallisuutta vahvistamme pienryhmyöskentelyn avulla; aikuiset ovat läheisessä vuorovaikutuksessa oman pienryhmänsä kanssa, jolloin jokainen lapsi saa henkilökohtaista huomiota ja voi näin ilmaista mielipiteitään, toiveitaan ja ajatuksiaan rohkeammin.

Lapsi osallistuu omaan lapsikohtaisen suunnitelmaansa liittyvään keskusteluun yhdessä kasvattajan ja vanhempansa kanssa omien edellytystensä mukaan (VASU, LEOPS)

Lasten aloitteet ja konkreettiset ideat hyödynnetään, kun kasvattajat suunnittelevat ja toteuttavat arjen toimintaa.

Lasten osallisuus = osallistumis-suut

"Mun on pakko ruveta rakastamaan Nikoa, kun sä Henrik et tykkää pussailusta!"

Ennen nukkumaan menoa Eveliina 2 v. sanoi aikuiselle: "Väsyttä mua."

Lumialla 2v. oli sinistä tussia suupielessä, mitä aikuinen ihmetteli.

Lumia vastasi: "Miksi isä laitto, onpa haami!"

Taina (Ito) ja Ilmari rakentavat yhdessä legoilla. Kesken lapsi kysyy: "Taina, onks sun mielestä kivaa täällä? – Joo, on mun mielestä täällä kivaa. Ilmari jatkaa: "Niin munkin mielestä, tääl on tosi kivaa!"

Mitä tarkoittaa kokous?

"Sanotaan toisille miten reippaita ne on"

"Niinku kootaan kaikki kaverit ja aikuiset"

Kasvatuskumppanuus= kasvattaa jotain, kasvattaa kavereita... kumppaneita

Tää hevonen on algerginen, sanoo Venla toiselle tytölle, kun ei halua lainata omaa hevosta tytölle

"Ei mitään muttia" komentaa Venla 3 v. isompaa poikaa, joka ei haluaisi syödä aamupalaansa.

Kiira: "Tää on paras paikka tää Tanhurinne!"

Mikä täällä on sun mielestä kivaa?

Kiira tomerana: "Mikäs täällä on ollessa!"

Mikä on päiväkodissa tärkeää?

Oppiminen. Että on kivaa. Tehdä tehtäviä eskarissa. Nukkuminen...pienille...että ne jaksaa. Isoille että on tekemistä. Kuunnella sääntöjä. Lelut. Ettei riehu ja silleen. Välipala.

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa kasvattajan ja lapsen huoltajien yhteistyötä lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ja me olemme kasvatuskumppaneita yhteisessä kasvatustehtävässä. Kasvattaja tuo arkeen ammatillisen kokemuksen ja osaamisen sekä vastaa yhteistyön ja kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Perusta luottamukselliselle yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle alkaa, kun ilmoitamme perheelle päivähoitopaikasta. Perhe saa ennen ensimmäistä keskustelua kotiin mukaan Lapsi kotiolioissa -lomakkeen, johon vanhemmat kirjaavat oman lapsensa siihenastisen kasvun ja kehityksen. Tuemme lapsen turvallista kasvua ja kehitystä kohtaamalla perheet tasavertaisina yhteistyökumppaneina. Pidämme tärkeänä avointa vuorovaikutusta perheiden kanssa. Tämä edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista.

Omahoitaja aloittaa suhteen uuteen lapseen ja perheeseen tutustuttamalla heidät päivähoitoon. Hoitopaikan varmistuttua omahoitaja soittaa perheelle ja sopii ensimmäisestä keskusteluajasta ja lapsen tutustumisesta. Tutustumisen tarkoituksena on mahdollistaa lapselle ja perheelle pehmeä lasku päivähoitoon. Ennen varsinaisen hoidon aloittamista pidämme tärkeänä, että vanhemmat tulevat yhdessä lapsen kanssa tutustumaan hoitopaikkaan useampana päivänä. Suosittelemme perheen käyvän tutustumassa ainakin kaksi kertaa, enimmäismäärä riippuu lapsen ja perheen tarpeesta. Keskustelussa kerromme perheelle päiväkodin ja ryhmän käytännöistä, jaamme ryhmän esitteen sekä täytämme tarpeelliset lomakkeet.

Muutaman kuukauden kuluttua päivähoiton aloittamisesta tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (lapsen VASU). Lapsen VASU- keskusteluissa sovitaan yhdessä perheen kanssa toimintatavat, joilla tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Keskustelemme perheiden ajatuksista ja odotuksista lapsen päivähoitoon liittyvissä asioissa (esimerkiksi lapsen kiinnostuksen kohteet, päiväunet, vaatetus, toiminta). Näitä keskusteluja pidämme kaksi kertaa vuodessa, tarvittaessa useammin. Lapsilla on mahdollisuus osallistua omiin keskusteluihin, niistä sovitaan yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa.

Tulevilla esikoululaisilla on keväällä tutustumisiltapäivä, jossa kerromme esiopetusryhmän toiminnasta. Syksyllä toimintakauden alkaessa lastentarhanopettaja ja vanhemmat käyvät keskustelun, jonka aikana tehdään yhdessä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS). Kevään keskustelussa vanhempien kanssa käymme läpi Esko-tiedonsiirtolomakeen, jolla välitetään tietoa lapsen taidoista koululle.

Lapsen siirtyessä päiväkodissa ryhmästä toiseen tai kokonaan uuteen päiväkotiin käymme siirtokeskustelun. Tämä keskustelu voidaan toteuttaa työntekijöiden kesken tai keskusteluun osallistuvat lapsen omahoitaja ja vanhemmat, jotka yhdessä kertovat lapsesta uuden ryhmän kasvattajalle. Tällöin vanhemmilla on mahdollisuus keskustella tulevista muutoksista ja tutustua uuden ryhmän toimintaan.

Päivittäin tapaamme vanhemmat lasten tulo- ja hakutilanteissa. Näissä aamuin ja illoin tapahtuvissa kohtauksissa käymme vanhempien kanssa läpi lapsen arkeen liittyviä asioita. Merkittävä tiedottamisen muoto on jokaisen ryhmän eteisessä oleva ilmoitustaulu, jossa kerrotaan viikon suunniteltu toiminta ja lasten päivittäinen toiminta. Sieltä löytyy myös muuta tärkeää tietoa liittyen lapsen päivähoitoon. Ryhmäkohtaisilla kotikirjeillä tiedotamme perheille toiminnasta ja ajankohtaisista asioista. Yhteistyömuotona perheiden kanssa ovat myös vanhempainillat, juhlat, yhteiset tapahtumat sekä toiminta vanhempaintoimikunta Tarhapöytäryhmien kanssa. Tällaiset yhteiset tapahtumat auttavat perheitä myös verkostoitumisessa.

Leppäkorven yksikön vanhempien mielestä lapsen hyvä hoito sisältää seuraavia asioita

RAUHALLISUUS RUTTINTT ARJESSA

TURVALLISUUDEN TUNNE

lapsi jää hyvällä mielellä ja lähtee iloisella mielellä

AVOIMUUS

riidat selvitetään ja sovitaan VIIHTYVYYS TURVALLISET AIKUISET

LAPSI KOHDATAAN JOKA PÄIVÄ YKSILÖNÄ

MYÖNTEINEN, ILOINEN, YSTÄVÄLLINEN JA HUMORISTINEN ILMAPIIRI

5 Työ lasten parissa

5.1 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Etenkin toimintakauden alussa, uusien lapsiryhmien muotoutuessa, käydään paljon keskustelua sekä kasvat-tajien että lasten kanssa siitä, miten juuri meidän ryhmässä toimitaan. Yhteisöön kuulumisen antaa lapsille tunteen osallisuudesta ja mahdollisuuden harjoitella välttämättömiä taitoja, joita tarvitaan myöhemmin yh-teiskunnan jäsenenä toimimiseen. Lapsiryhmät ovat lasten yhteisöjä, jotka tarjoavat lapsille ajanvietettä, kumppanuutta ja tunteen johonkin kuulumisesta. Meillä lapset opettelevat yhdessä toimimista ja kompromis-sien tekemistä, mutta myös oman paikan ottamista ja jämäkkyyttä. Vuorovaikutuksessa toistensa kanssa lapsilla on mahdollisuus muodostaa ja ylläpitää ystävyyssuhteita.

Lasten luontainen kiinnostus toisiaan kohtaan on perusta yhteisen toiminnan aloittamiseen. Lasten leikkeissä näkyvät heidän omat kokemuksensa, käsityksensä ja kaikki se, mitä he näkevät, kuulevat ja kohtaavat ym-pärillään. Leikki on lapselle luontainen tapa ilmentää omaa ajattelua ja tunteita.

Lapsiryhmässä kavereiden kanssa toimiessa lapset oppivat sosiaalisia taitoja, empatiakykyä ja toisen ase-maan asettumista. Lapset voivat testata omia kykyjään vertaisryhmässä. Lapset luovat ystävyyssuhteita, leikkivät ja neuvottelevat yhdessä. Yhdessä oleminen on hauskaa, yhdessä voi jakaa salaisuuksia ja kokea jännitystä. Vertaisryhmässä työskentely opettaa lapsia myös toimimaan erilaisten lasten kanssa.

Kasvattajaa tarvitaan siihen, että ryhmästä saadaan toimiva yhteisö. Tuntiessaan lapset kasvattaja tiedostaa lasten kiinnostuksen kohteet ja ohjaa lapsia yhteisen toiminnan pariin. Lapset oppivat katselemalla ja jäljittelemällä aikuisen käyttäytymistä. Onkin tärkeää, että myös aikuiset noudattavat sovittuja sääntöjä ja periaatteita.

Kasvattaja saa havainnoimalla tietoa lasten mielenkiinnonkohteista ja muokkaa ympäristöä sen mukaan yhdessä lasten kanssa. Lapset saavat vaikuttaa siihen, mitä leikkejä / leluja ryhmissä on. Leikinvaihtopalavereja pidetään keskimäärin joka toinen kuukausi. Ryhmissä kootaan yhdessä lasten kanssa lista leluista ja leikkikokonaisuuksista, joista ollaan valmiita luopumaan ja niistä, joita halutaan omaan ryhmään. Leikkivälineiden vaihto on lapsille oivallinen tapa vaikuttaa oman toimintaympäristön muotoutumiseen. Lelunvaihtopalaverissa kasvattajat sopivat, mitkä lelut siirtyvät kuhunkin ryhmään.

Lapset tutustuvat toisiinsa myös yli ryhmärajojen. Meillä on yhteisiä tapahtumia ja ulkoilemme yhteisellä pihalla. Eri ryhmien pienryhmillä voi myös olla yhteisiä toiminnallisia tapaamisia esimerkiksi yhteinen lauluhetki tai liikunnallinen toiminta. Isommat lapset voivat auttaa pienempiä ja pienemmät oppivat isommilta, mikä lisää yhteisöllisyyttä.

Yksikössämme on laadittu kiusaamisenehkäisy-suunnitelma. Jokaisella ryhmällä on kirjattuna tarkempi suunnitelma, miten kiusaamista ehkäistään, miten siihen puututaan ja miten suunnitelman toteutumista arvioidaan. Jokainen on velvollinen puuttumaan ristiriita- ja kiusaamistilanteisiin heti ja kaikilla on samat säännöt. Lapselle annetaan mahdollisuus kertoa mitä on tapahtunut. Sen jälkeen asia käsitellään puhumalla osallisten kanssa. Lasta ei jätetä yksin selvittämään ristiriitoja eikä häntä laiteta yksin "miettimään", vaan kasvattajan tehtävä on auttaa lasta selviytymään tilanteista.

5.2 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Lapsi tarvitsee kieltä ilmaistakseen itseään, omia ajatuksiaan ja tunteitaan. Kieli on tärkeä vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja oman toiminnan ja haluamisen ilmaisemisessa. Lapsi tarvitsee kieltä oppiakseen.

Lapsen kieltä kehitetään tietoisesti. Kun lapsen äidinkieli ei ole suomi, hänellä on oikeus suomi toisena kielellä opetukseen (S2). Tällöin lapsen tuen tarve huomioidaan ryhmän toiminnan suunnittelussa ja hänen kielenkehitystään seurataan säännöllisesti. Jokaisen lapsen kielen kehityksen kannalta on tärkeää, että lapselle puhutaan paljon. Kieli ja puhe kehittyvät toiminnan kautta arjen eri tilanteissa, leikissä ja suunnittelussa toiminnassa.

Kasvattajan ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa oleellista on aito läsnäolo, kiinnostus lasta kohtaan sekä halu nähdä ja kuulla lapsi. Kasvattaja kohtaa lapsen ajatuksella. Hän antaa tilaa lapsen vuorovaikutusaloitteille sekä huomaa lasten aloitteet ja vastaa niihin. Niin kasvattajat kuin lapsetkin ovat mukana vuorovaikutustilanteissa kokonaisvaltaisesti, koko persoonallaan. Vuorovaikutustilanteissa kasvattaja toimii tunneyhteydessä, lapsen tasolla ja katsekontaktissa.

Lapset toimivat päivittäin erilaisissa pienryhmissä, jolloin lasten yksilöllisyyden huomioiminen mahdollistuu. Pienryhmissä lasten keskinäiselle vuorovaikutukselle on tilaa. Kasvattaja tuntee lapsen yksilöllisen tavan kommunikoida ja osaa rohkaista lasta vuorovaikutukseen; hiljaisetkin lapset huomataan. Samalla lapsen itsetunto vahvistuu. Toiminnasta toiseen siirrytään porrastetusti, jolloin lapsella ja kasvattajalla on tilaisuus olla yhdessä ja keskustella.

Kasvattaja toimii kielen mallina lapselle. Hän käyttää tilanteen mukaista kieltä päivittäisissä rutiineissa, puhuu selkeästi, sanoittaa lapsen toimintaa, nimeää esineet ja asiat täsmällisesti. Kasvattajien keskinäinen, myönteinen ilmapiiri toimii mallina lapsille hyvästä vuorovaikutuksesta ja toisia ihmisiä arvostavasta ja kunnioittavasta käytöksestä.

Hyvällä oppimisympäristöllä herätämme lapsen mielenkiinnon kielen oppimiseen. Kielen kehitystä innostavat ja tukevat välineet ja materiaalit ovat lasten saatavilla. Lapsi voi havainnoida kuvia, puhuttua ja kirjoitettua kieltä. Leikki on tärkeä kielen oppimisen väline. Kasvattajat avustavat lapsia löytämään leikille sopivan tilan, jossa lasten keskinäinen vuorovaikutus mahdollistuu.

Medialla (mm. tv, elokuvat, pelit) on merkittävä rooli lasten jokapäiväisessä elämässä, mikä näkyy myös päivähoitossa. Tarjoamme lapselle mahdollisuuksia kehittää mediataitoja yhdessä aikuisen kanssa. Vanhempien kanssa keskustellaan median vaikutuksesta lapsiin. Keskustelussa mietimme yhdessä, miten media (esimerkiksi liiallinen tv:n katsominen ja pelaaminen) vaikuttavat lapsen kehittymiseen ja hyvinvointiin. Lasten kanssa keskustelemme esimerkiksi erilaisista TV-ohjelmista tai tietokonepeleistä, mitkä ovat lapsille sopivia tai miten vaikuttavat uniin. Lapsen kasvaessa hänellä on mahdollisuus tutustua turvallisesti aikuisen kanssa viestintätekniesten laitteiden käyttöön.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Meillä jokainen ryhmä on suunnitellut selkeän päiväjärjestyksen, mikä auttaa lasta selviytymään päivästä, luo puitteet lapsen omatoimisuuden kehittymiselle sekä helpottaa pienryhmyöskentelyn järjestämistä. Oppimisympäristö suunnitellaan erilaisten tarpeiden mukaan siten, että se antaa lapselle mahdollisuuden omatoimisesti tutkia, kokeilla ja harjoitella erilaisia taitoja. Kannustamme lasta päivittäin omatoimisuuteen arjen asioissa mm. ennakoimalla ja porrastaen siirtymätilanteita. Olemme tehneet toimintasuunnitelman yllättävien tilanteiden, kuten henkilökunnan sairastumisen varalle.

Jokainen lapsi ja vanhempi otetaan aamulla vastaan ja huomioidaan yksilöllisesti. Samoin kotiin lähtiessä kerromme päivän kuulumiset hakijalle ja sanomme käsi - heipat. Päivän aikana huolehdimme lapsen perustarpeista. Ruokailutilanteissa ohjaamme lasta terveellisiin ruokailutottumuksiin ja miellyttävään ruokailuhetkeen. Ruoka ei ole meillä lapsen rankaisu- eikä palkitsemiskeino. Huolehdimme lapsen hygieniasta esim. käsienspesusta ja wc- toiminnoista. Päivään kuuluu myös ulkoilu vähintään kerran päivässä ja riittävä lepo. Lisäksi päivään sisältyy omaehtoinen ja ohjattu leikki/toiminta. Vasu-keskusteluissa käymme yhdessä vanhempien kanssa läpi heidän odotuksensa ja ajatuksensa lapsen päivän kulusta.

Meillä lapsen koko päivä on tärkeä: kaikki tilanteet ovat yhtä tärkeitä lapsen huomioimiseen, vuorovaikutukseen ja oppimiseen. Turvallinen ilmapiiri, selkeät rajat ja toimintatavat auttavat lasta omatoimisestikin toimimaan arjessa. Kasvattaja toimii hyvänä esimerkkinä ja luo lapselle mahdollisuuksia toimia monipuolisesti ja saada onnistumisen kokemuksia. Meillä kasvattaja havainnoi ja arvioi lasta ja toimintaa säännöllisesti, minkä pohjalta toiminta suunnitellaan ja toteutetaan. Ryhmissä on käytössä kuvin tuettu päiväjärjestys. Arjen toiminnoissa käytetään apuna ja tukena kuvia ja jonkin verran myös tukiviittomia lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

5.4 Lasten leikki

Millaisia leikkejä leikit päiväkodissa?

"Hyviä, vaikka jahtausta, merirosvoa."

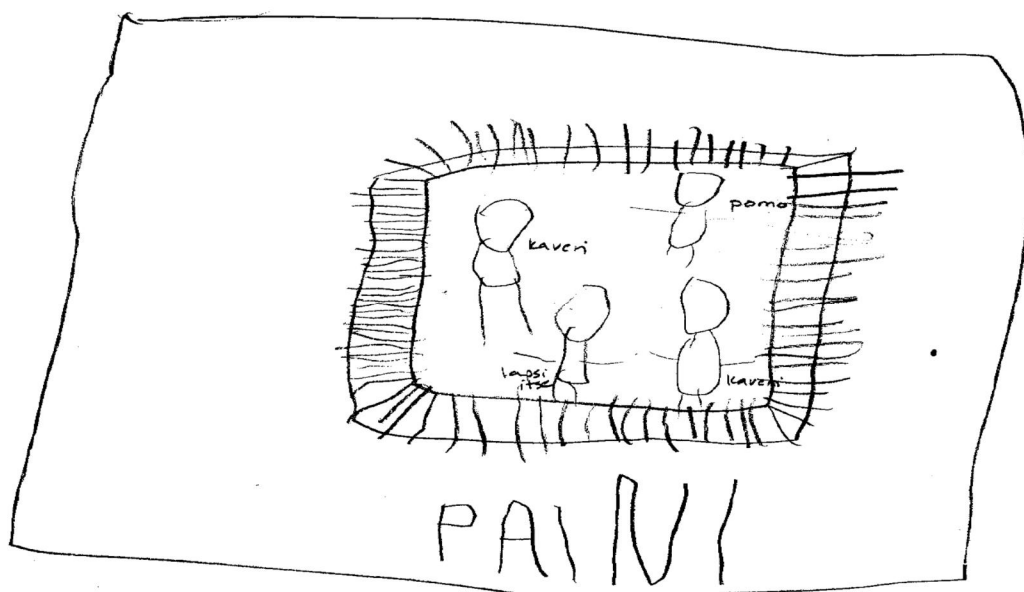
"Tyttömäisiä, Wings-tyttö"

"Kivoja, sellaisia leikkejä mistä minä tykkään."

Leikki on varhaiskasvatuksen keskeisin lasten kehitystä ja oppimista tukeva toimintamuoto. Leikillä on keskeinen asema toiminnan suunnittelussamme. Leikit vaihtelevat päivän aikana lasten omaehtoisesta toiminnasta pedagogisesti suunniteltuihin leikkeihin. Kirjaamme havaintoja, tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä leikistä havainnointilomakkeelle. Näin kasvattajien havainnot lasten leikeistä, leikkitaidoista ja kehityksestä täsmentyvät ja ohjaavat toiminnan suunnittelua. Hyvin suunnitellulla pienryhmätoiminnalla mahdollistamme lapsen leikin kokonaisvaltaisen kehittymisen.

Pedagogiset leikit ovat tavoitteellisia, joihin voi liittyä jonkin asian oppiminen leikinomaisesti. Tällaisia leikkejä ovat esimerkiksi; kauppa- ja pankkileikki, laulu- ja liikuntaleikit.

Lapset leikkivät leikkimisen itsensä vuoksi. Leikki tuottaa lapselle iloa ja nautintoa, parhaillaan syvää tyydytystä. Leikki on lapsen kehityksen ja oppimisen perusta. Leikissä lapsi ilmaisee itseään, työstää kokemuksiaan ja tutustuu eri rooleihin. Leikki rikastuttaa mielikuvitusta, opettaa sosiaalisuutta ja empaattisuutta sekä auttaa käsittelemään tunteita. Lisäksi leikki kehittää kieltä ja ajattelua. Leikissä lapsi havainnoi ympäristöään ja oppii käyttämään luovasti erilaisia ratkaisumalleja. Leikin avulla lapsi rakentaa omaa identiteettiään sekä tutkii kulttuuria, jonka osa hän on.

"Painimisleikki, jossa painitaan Aten ja Adin kanssa. Tarvitaan pomo, ei tavaroita. Tarvitaan kenttä, koska painimisleikkiä leikitään ulkona." Mikael 5 v.

Lapset leikkivät erilaisia leikkejä eri kehitysvaiheessa. Mitä pienempi lapsi, sitä enemmän hän tarvitsee kasvattajan tukea leikin kehittymiseen. Leikki vaatii onnistuakseen riittävästi aikaa, sopivan tilan, välineet, leikki- rauhan sekä kasvattajan aidon läsnäolon ja vuorovaikutuksen. Kasvattajan tehtävänä on luoda leikin edellytykset ja osallistua leikkiin. Havainnoimme ja arvioimme lasten leikkiä säännöllisesti. Havaintojen pohjalta kasvattaja tukee leikin rikastumista ja etenemistä. Kasvattaja huomioi lapselle mieluisan tavan leikkiä ja tukee sitä, minkä lisäksi hän kannustaa lasta kokeilemaan uusia ja erilaisia leikkejä. Meidän kasvattajien tulee sallia erilaisia leikkejä, minkä vuoksi on tärkeää tunnistaa omat asenteemme ja kokemuksemme leikkikulttuurin kehityksestä ja muutoksista. Olemme tietoisia lapsen maailmassa olevista ajankohtaisista leikkiin vaikuttavista ilmiöistä.

Meillä lapset leikkivät joka päivä. Koska leikki on luonteeltaan sosiaalista, vertaisryhmä vaikuttaa merkittävästi leikin kulkuun. Leikkikaveri on lapselle tärkeä ja kasvattajan tehtävä onkin huolehtia, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus leikkikaveriin. Vertaisryhmässä lapsi harjoittelee sosiaalisia, tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä peilaa itseään ja minuuttaan muihin. Positiiviset kokemukset vertaisryhmässä vahvistavat lapsen itsetuntoa. Vertaistilanteissa lapset osallistuvat, vaihtavat näkökulmia, kritisoivat, väittelevät, keksivät ratkaisuja tilanteisiin ja kehittelevät uusia ideoita. Oppiminen ja asioiden oivaltaminen syntyy lapsen oman osallisuuden kautta.

Kasvattajan tehtävä on järjestää lapsille hyvä leikkiympäristö, jossa on huomioitu lapsen ikä, kehitysvaiheet ja oppiminen. Leikin sujumiselle on tärkeää, että ympäristö on turvallinen ja inspiroiva. Meillä kaikki mahdolliset tilat ovat käytettävissä leikkiin, niin sisällä kuin ulkona. Leikkitiloja muunnellaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Leikkiympäristön muokkaamisessa otetaan huomioon myös lasten ajankohtaiset kiinnostuksen aiheet. Lapset osallistuvat leikkiympäristön ylläpitämiseen ja uudistamiseen kykyjensä mukaan. Lapset saavat halutessaan tuoda oman lelunsa päiväkotiin.

Lapsia opetetaan huolehtimaan leikkivälineistä ja säilyttämään niitä niille varatuilla paikoilla. Niitä käsitellään niin, etteivät ne mene rikki eivätkä ne aiheuta varaa kenellekään. Meillä kasvattajien vastuulla on opastaa ja auttaa lapsia tässä.

Leikillinen vuorovaikutus on arjessa tapahtuvaa leikkittelyä kasvattajan ja lapsen välillä. Tällaista on esimerkiksi lasten kanssa hassuttelut, loruttelut ja arvausleikit odottelu- ja siirtymätilanteissa, sylileikit pienten kanssa sekä mielikuvien käyttö pukemis- ja riisumistilanteissa.

Leikkiminen on hauskinta silloin kun...

"Kaverit leikkii ja kaverit leikkii samoja leikkejä ku mäkin, mut niitä juoksuleikkejä en jaksa.."

"On kaveri ja kukaan ei häiritse"

5.5 Oppimistoimintojen organisointi

Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja ajatella. Oppiminen on lapselle kokonaisvaltainen asia; hän käyttää oppimisessa apuna kaikkia aistejaan. Lapsi oppii parhaiten ollessaan aktiivinen ja kiinnostunut. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otamme huomioon lapselle ominaiset tavat toimia. Tarjoamme lapsille monipuolisesti erilaisia toimintamalleja, joista jokainen lapsi voi löytää mieleisensä tavan toimia ja oppia. Toimiessaan itselleen merkityksellisellä tavalla lapsi kokee meillä oppimisen ja onnistumisen iloa. Päivähoidossa luodaan pohja myönteiselle oppimisasenteelle.

Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa oppia uutta. Hän kokeilee, tutkii, kyselee ja ihmettelee omaan elämäänsä liittyviä asioita. Vuorovaikutus muiden lasten ja aikuisten kanssa edistää tutkimista ja lisää onnistumisen iloa. Kasvattajat luovat tutkimiselle innostavan, avoimen ja kannustavan ilmapiirin omilla, positiivisilla asenteillaan ja toiminnallaan. Annamme arjessa aikaa, tilaa ja mahdollisuuksia tutkimiselle, ihmettelyle, uuden kokemiselle ja oppimiselle. Muokkaamme toimintakauden aikana toimintaympäristöä siten, että lapsilla on tutkimiseen innostava ja monipuolinen oppimisympäristö. Oma pihamme, lähiympäristö sekä meitä ympäröivä luonto ovat myös lasten käytössä eri ilmiöiden tutkimiseen ja ihmettelyyn.

Leikin kautta lapsi käsittelee kokemaansa ja näkemäänsä ja harjoittelee oppimiaan asioita. Monipuolinen leikki tukee erilaisten asioiden oppimista. Toiminnan suunnittelussa huomioimme, että lapsilla on mahdollisuus sekä vapaaseen että ohjattuun leikkiin päivittäin.

Liikkuminen on lapselle luontainen tapa tutustua itseensä, toisiin lapsiin ja ympäristöön. Säännöllisellä ohjautulla liikunnalla on tärkeä merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja motoriselle oppimiselle. Liikunnassa pidämme tärkeimpänä, että lapsi saa kokea onnistumista, liikkumisen iloa ja yhdessä tekemisen riemua. Liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan syntyminen jo varhaislapsuuden aikana on erittäin tärkeää, sillä

lapsuudessa omaksuttu elämäntapa on suhteellisen pysyvää. Tärkeää on, että lapselle muodostuu myönteinen asenne liikuntaa kohtaan.

Yksikössämme jokaisella ryhmällä on viikoittainen salivuoro sekä mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen ulkona. Ohjatun liikunnan lisäksi kannustamme ja annamme lapselle mahdollisuuksia päivittäin omaehtoiseen liikunnalliseen toimintaan ja leikkiin. Päivittäisen ulkoilun aikana lapset voivat liikkua paljon omaehtoisesti sekä osallistu liikuntaleikkeihin. Lisäksi käytämme lähiympäristön tarjoamia liikuntamahdollisuuksia esim. Leppäkorven pururataa ja lähimetsää, Leppäkorven koulun kenttää ja liikuntasalia. Ryhmäperhepäiväkotikäyttöä Lumon monitoimitalon liikuntapalveluja. Ryhmissä sisällä liikkuminen on mahdollista tilojen ja välineiden sallimissa puitteissa. Oppimisympäristön muokkaaminen liikuntaan houkuttelevammaksi ja liikuntavälineiden tuonti ryhmiin saa lapset kokeilemaan ja harjoittamaan taitojaan. Lisäksi liikunnan avulla harjoitteleminen kaikenlaisia asioita kuten muotoja, värejä, lukuja jne.

Taiteelliset kokemukset syntyvät kuvallisesta, tanssillisesta ja draamallisesta toiminnasta sekä kädentaidoista ja kirjallisuudesta. Myös musiikki on vahvasti mukana päivittäisessä toiminnassamme. Taiteellisen tekemisen ja kokemisen kautta lapsi kehittyy yksilönä, oppii ilmaisemaan itseään ja saa nauttia taiteesta, taidoistaan ja ilmaisustaan. Taiteelliset kokemukset kehittävät lisäksi mielikuvitusta ja luovuutta. Suunnittelemme toimintamme siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus saada myönteisiä kokemuksia ja onnistumisen iloa jostakin taiteen alueesta. Kannustamme lapsia kokeilemaan monipuolisesti taiteen eri osa-alueita ja ilmaisemaan itseään omalla luontaisella tavallaan. Lopputulosta tärkeämpää on lapsen kokema tekemisen ilo ja riemu. Varhaislapsuudessa saadut taiteelliset peruskokemukset muokkaavat myöhempiä taidemielityksiä.

Heta piirtää...

Sofia: "Mitä tosta pitäis tulla?"

Heta: "Ei mitään, se on taideteos."

Lapsen varhaiskasvatuksen keskeisiä sisältöjä (matemaattinen ja luonnontieteellinen orientaatio, historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio, esteettinen orientaatio, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio)

toteutamme kokonaisvaltaisesti. Nämä sisällöt huomioimme ryhmien toiminnan suunnittelussa. Sisällöt muodostavat kasvattajille kehyksen siitä, millaisia kokemuksia, tilanteita ja ympäristöjä aikuisten tulee etsiä, muokata ja tarjota lasten ja lapsiryhmien toimintaa ja oppimista varten. Aiheet, ilmiöt ja sisällöt liitetään lasten lähiympäristöön, arkeen ja konkreettisiin kokemuksiin. Ryhmien toimintaa suunnitellaan vuosi-, kuukausi- ja viikkotasoisesti. Lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeet sekä vanhempien VASU- keskustelussa esille tuomat asiat vaikuttavat kasvattajiemme suunnittelutyöhön. Lapsista tehty havainnot kirjaamme kasvattajien käytössä olevaan havainnointilomakkeeseen. Havainnoista keskustellaan tiimissä kasvattajien kesken ja VASU -keskusteluissa vanhempien kanssa. Näiden keskustelujen pohjalta muodostetaan lapsen tavoitteet tulevalle toimintakaudelle. Ryhmän lasten tavoitteet kirjaamme koontilomakkeelle, josta ne siirretään ryhmävasuun. Ryhmävasu ohjaa ryhmän toiminnan suunnittelua.

Ryhmien muodostaminen

Päiväkodissa on 1-6 -vuotiaiden lasten ryhmiä. Lapsiryhmien rakenteet määritellään vuosittain päivähoito- ja esiopetustarpeen mukaan. Tanhurinteessä lapset ovat 1-5 -vuotiaita. Kevään suunnittelupalaverissa muodostetaan tulevan toimintakauden ryhmät. Uudet lapset sijoitetaan niin, että ryhmät ovat mahdollisimman toimivia pedagogisesti. Vahvistamme ja säilytämme kiintymyssuhdetta siten, että lapset voisivat olla mahdollisimman pitkään tuttujen kasvattajien ja lasten kanssa. Ryhmien sisällä muodostetut pienryhmät pysyvät samana toimintavuoden ja mahdollisesti seuraavinakin toimintavuosina.

Oppimisympäristö

Oppimisympäristömme koostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä. Huomioimme lapsilta ja vanhemmilta tulleen palautteen sekä varhaiskasvatusalalla tapahtuvan kehityksen ja uusimman tiedon suunnitellessamme toimintaympäristöjä.

Toimintayksikköömme kuuluu 5-ryhmäinen Leppäkorven päiväkotitoiminta ja Tanhurinteen ryhmäperhepäiväkotitoiminta, joka sijaitsee kerrostalossa Tanhukujalla. Tanhurinteen tiloina ovat 4 h ja keittiö. Kaksi huoneista on päivälepo- sekä leikkikäytössä. Yksi huoneista toimii leikki - toimintatilana ja yksi ruokailu - toimintatilana. Päiväkodissa jokaisella ryhmällä on omat tilansa sekä yhteisenä tilana keskellä taloa sijaitseva sali. Ympäriämme on rikas luonto. Lähielämyksellä on Leppäkorven pururata metsineen, jossa käymme metsäretkillä. Lisäksi käytämme Leppäkorven koulun kenttää liikuntapaikkana, jossa voi yleisurheilua sekä talvisin luistella ja hiihtää. Kävelymatkan päässä Korson keskustassa sijaitsevat Lumon monitoimitalo kirjastoineen ja kirkko. Päiväkodin pihat alueet ovat laajat. Etu- ja takapiha on uudistettu vuonna 2008.

Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa otamme huomioon lasten ikä- ja kehitystason. Lelut, askartelu- ja piirustustarvikkeet ja materiaalit ovat lasten ulottuvilla. Niille on ryhmissä omat paikat, joista lapset löytävät ne helposti ja voivat ottaa käyttöönsä. Ryhmätilat elävät ryhmän kiinnostuksen kohteiden, leikkien ja toiminnan mukaan. Niitä muokkaamalla mahdollistamme lasten monipuolisen ja pitkäkestoisen leikin sekä leikki- rauhan. Tiloja järjestellään niin, että ne innostavat leikkiin, mielikuvitukseen ja tutkimiseen sekä itsenäisesti että ryhmässä. Oppimisympäristöä muokkaamme yhdessä lasten kanssa.

Lapsen päivä täyttyy suurimmaksi osaksi leikistä. Lelut ja tarvikkeet ovat tärkeitä, mutta tärkeintä on lapsen oma innostus ja motivaatio sekä kasvattajien myönteinen suhtautuminen lapseen. Lapsi tuntee olevansa tärkeä, kun kasvattajat ovat aidosti kiinnostuneita hänestä ja hänen asioistaan. Turvallisessa ympäristössä lapsi voi käsitellä tunteitaan, kasvattajan ollessa tukena niin illoissa kuin pahan mielen tullen. Kasvattajat auttavat lasta omien tunteiden tunnistamisessa ja nimeämisessä. Lasta tuetaan hänen kasvussaan ja annetaan myönteistä palautetta ja kiitosta. Lapsi tulee kuulluksi ja hänen ajatuksistaan ja mielipiteistään ollaan kiinnostuneita.

Arvostamme myönteistä ja kiireetöntä ilmapiiriä. Tavoitteenamme on, että vuorovaikutus kasvattajien, lasten ja vanhempien välillä on avointa ja luottamuksellista. Vanhemmat, kasvattajat sekä lasten omat ryhmät ovat keskeisiä sosiaalisten suhteiden muodostajia. Lasten keskinäisellä vuorovaikutuksella on tärkeä merkitys lap-

sen minäkuvan kehitykselle. Kannustamme lapsia myönteiseen yhdessä oloon ja toistensa huomioimiseen. Ilo ja huumori kuuluvat jokaiseen päivään.

Pienryhmätoiminta

Meillä toiminta perustuu vahvasti pienryhmätoimintaan. Alle 3-vuotiaiden pedagogiikkaa lähdettiin kehittämään Korso - Koivukylän alueella vuonna 2004. Pienryhmätoiminta-työskentelytavasta saatujen hyvien kokemusten myötä päädyimme vakiinnuttamaan toimintamuodon kaikkiin ryhmiin. Pienryhmätoiminta perustuu varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseen ja kiintymyssuhteiden vahvistamiseen, joihin henkilökunta on perehtynyt koulutuksissa.

Keskeistä pienryhmätoiminnassa on lasten tarpeista lähtevä toiminta, vuorovaikutuksen laatu, lasten vertais-suhteiden ja oppimisen tukeminen sekä rauhallisen, kiireettömän päivän luominen lapsille. Turvallinen pienryhmätoiminta edesauttaa lapsia tulemaan osaksi isompaa ryhmää. Kasvattaja auttaa lasta liittymään turvallisesti ryhmään ja tukee yksilöllisesti. Pienryhmätoiminnassa kasvattajan on helpompi nähdä lasten aloitteet ja vastata niihin, dokumentoida ja havainnoida sekä yksilöllisesti huomioida lasta. Pienryhmässä lapset pysyvät tuomaan paremmin esille itseään, ajatuksiaan ja tarpeitaan. Myös tehostettua tukea tarvitsevien lasten tarpeet saadaan paremmin huomioitua pienryhmissä. Toiminnassa on tärkeää, että lapsilla on selkeä käsitys siitä, mihin ryhmään he kuuluvat ja kehen kasvattajaan he voivat turvautua. Pienryhmätoiminnassa keskeisessä osassa on myös kasvattajan aito läsnäolo ja lapsen kohtaaminen.

Lapset jaetaan pienryhmiin iän, kehitystason tai toiminnan sisällön sekä lasten kiinnostuksen kohteiden perusteella. Meillä pienryhmät pysyvät samoina läpi vuoden. Alle 3-vuotiailla ja tehostettua tukea tarvitsevilla lapsilla pienryhmän pysyvyys ja jatkuvuus korostuu. Turvalliset kiintymyssuhteet varhaisessa vaiheessa vaikuttavat positiivisesti lapsen myöhempään kehitykseen. Pienryhmätoiminta näkyy arjessa vahvasti. Käytämme pienryhmätoimintaa aamupäivisin perushoidossa, siirtymätilanteissa, toiminnassa ja leikissä. Näin oppiminen tapahtuu tarkoituksenmukaisissa ryhmissä.

Meillä jokaiselle lapselle nimetään omahoitaja, joka käy perheen kanssa VASU- keskustelun ja vastaa pääosin perheen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Leppäkorven yksikössä tarjoamme kaikille lapsille yhteisen ja yhtäläisen laadukkaan varhaiskasvatuksen perustan. Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitetaan lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennalta ehkäisemistä. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat jokaisen lapsen vahvuudet ja kehitystarpeet. Lapsen tarvitsema tuki voi olla luonteeltaan lyhyt- tai pitkäkestoisia.

Lasten kasvun ja oppimisen tukeminen toteutuu arjessamme laadukkaan pedagogiikan ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Tämä edellyttää meiltä kasvattajilta lasten kasvun ja kehityksen tuntemista, vahvuuksien ja tuen tarpeen varhaista tunnistamista sekä lasten tarpeista lähtevän kasvatustoiminnan ja toimintaympäristön muokkaamista. Ryhmissämme on käytössä materiaalia lapsen havainnointiin ja arviointiin. Esimerkiksi kasvattaja tekee havaintoja ja kirjaa lapsen ikä- ja kehitystason mukaisia taitoja.

Lapsen elämässä voi olla myös tilanteita, jolloin tarvitaan kasvattajien tukea ja huomiota enemmän. Tällaisia ovat muun muassa vanhempien ero, läheisen ihmisen sairaus, kuolema, perheen muutto, uusi lapsiryhmä tai hoitopaikka.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja (kelto) on keskeisessä roolissa lapsen tuen tarpeen suunnittelussa ja arvioinnissa yhteistyössä kasvattajien ja vanhempien kanssa. Yhteistyötä teemme muun muassa neuvolan, psykologin, puhe-, toiminta – ja fysioterapian ja lasta tutkivien tahojen sekä lastensuojelun kanssa.

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on vanhempien ja kasvattajien havaintojen yhteinen tarkastelu lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelussa tai lapsen aiemmin todettu tuen tarve. Tuki järjestetään mahdollisimman pitkälle niin, että lapsi toimii tutussa ryhmässä, jossa hänen sosiaalisia kontaktejaan tuetaan. Lapsen tarvitsema tuki aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää lapsen tuen järjestämisen ja onnistumisen kannalta. Vantaalla kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa Tehostetun tuen suunnitelma lapsen varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi.

Lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan yleiseksi, tehostetuksi tai erityiseksi tueksi, jotka muodostavat asteittain vahventuvat tukirakenteet.

Yleinen tuki

Yleisen tuen keinoja ovat muun muassa selkeä ja johdonmukainen päivä- ja viikkojärjestyksen strukturointi, pienryhmätoiminnan lisääminen sekä tarvittaessa puhetta tukevien ja korvaavien kuvien ja tukiviittomien käyttö. Jos yleinen tuki ei ole riittävää, tarvitaan tehostetumpaa tukea.

Tehostettu tuki

Tehostettu tuki on lapsen kasvun ja oppimisen yleistä tukea vahvempaa ja yksilöllisempää tukemista. Se on säännöllistä, päivittäistä ja voi sisältää useita pedagogisia tukimuotoja samanaikaisesti. Lapsi voi tarvita rakenteellisia tukitoimia, kuten pienennettyä ryhmää tai avustajaa. Näistä päätetään alueellisessa kasvun ja oppimisen työryhmässä. Tehostetussa tuessa korostuu lapsen yksilöllisen ohjauksen, joustavien ryhmittelyjen, konsultoivan erityislastentarhanopettajan antaman tuen ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys.

Erityinen tuki

Kun tehostettu tuki ei riitä, käynnistetään toimenpiteet erityisen tuen järjestämiseksi lapselle. Erityistä tukea annetaan lapsille, joiden varhaiskasvatusta ei heidän kasvun, kehityksen ja oppimisen vaikeuksien vuoksi voida järjestää muuten. Pääsääntöisesti nämä lapset ovat vaikeasti monivammaisia, kehitysvammaisia ja/tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia. Erityinen tuki sisältää jo yleisen ja tehostetun tuen aikana käytössä olleet menetelmät. Erityinen tuki on peruspedagogisen ja varhaiseen tukeen liittyvän osaamisen lisäksi erityispedagogista osaamista sekä rakenteellisia tukitoimia. Erityispedagoginen osaaminen on suunnitelmallista ja yksilöllistä lapsen tukemista, jossa hyödynnetään erityispedagogisia menetelmiä sekä tavoitteellista yhteistyötä vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa.

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Meillä kaikki lapset ovat samanarvoisia iästä, sukupuolesta, kulttuurista ja uskonnosta riippumatta. Kulttuuri-vähemmistöön kuuluvien lasten vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa on käytössä erillinen aloitus-kansio, johon on koottu tarvittavat lomakkeet. Aloituskeskustelussa täytämme yhdessä vanhempien kanssa alkukeskustelu- ja lapsi kotioiloissa lomakkeet. Keskustelemme vanhempien kanssa lapsen arkeen liittyvistä asioista ja vanhempien toiveista sekä ajatuksista. Sovimme samalla yhteisistä toimintatavoista mm. ruokailuun ja pukeutumiseen liittyvistä asioista. Tarvittaessa käytämme keskusteluissa apuna tulkkia; on erittäin tärkeää, että perhe tulee ymmärretyksi ja perhe ymmärtää päiväkodin toiminnan.

Jokaisella ei suomea äidinkielenään puhuvalla lapsella on oikeus suomi toisena kielenä (S2) opetukseen. Yhtälailla S2-opetukseen ovat oikeutettuja lapset, joilla äidinkieli on suomi, mutta kotikielenä on jokin muu kieli. Kun lapsi on aloittanut päivähoiton, käymme vanhempien kanssa keskustelun, jossa kirjataan kaksikielisyyden suunnitelma varhaiskasvatussuunnitelmaan, esiopetuksen oppimissuunnitelmaan tai valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan lapsen iästä riippuen. Tarvittaessa päiväkodissamme järjestetään 6-vuotiaille valmistavaa opetusta, mikä integroidaan esiopetukseen. Suomi toisena kielenä oleville lapsille teemme säännöllisesti kielenseurantaa käyttämällä mm. kielenseurantalomaketta.

Ryhmissä kasvattajat suunnittelevat ja toteuttavat pedagogista S2-opetusta. Suomenkielen opettamisen tukena ovat kuvakortit, joita käytämme esim. päiväjärjestyksen selkiyttämisessä. Kasvattajat puhuvat selkeästi ja välttävät murre- ja slangisanojen käyttämistä. Arjen tilanteissa asioiden ja esineiden nimeäminen, eleet ja kehonkieli tukevat kielen oppimista.

Lapsiryhmässä otamme huomioon lapsen oman kulttuuriin, elämäntavat ja historian, sillä lapsen identiteetin kehitykselle on merkityksellistä, että hänen omaan kulttuuriinsa kuuluvat asiat näkyvät varhaiskasvatuksen arjessa ja niitä arvostetaan. Lapsen omasta äidinkielestä ollaan kiinnostuneita ja sitä arvostetaan. Ryhmissä voidaan sopivissa tilanteissa opetella koko ryhmän kanssa joitakin vieraskielisiä sanoja esim. tervehdyksiä ja toivotuksia. Kannustamme vanhempia puhumaan kotona lapselle heidän omaa äidinkieltään.

Päiväkodissämme on käytössä S2-opetukseen liittyvää materiaalia mm. pelejä ja kirjoja. Päiväkodin monikulttuurisuusyhdyshenkilö osallistuu aiheeseen liittyviin koulutuksiin ja pitää henkilökuntaa ajan tasalla S2-asioissa. Meillä on tukenamme alueemme kieli- ja kulttuurikoordinaattori. Tarvittaessa pidämme päiväkodissa kielikerhoja, joihin lapset on jaettu ikä- ja kielitason mukaisesti. Pidämme niitä n. 1 krt/kk. Kielikerhojen aihealueet on mietitty yhteisesti ja nimetyt kasvattajat suunnittelevat ja toteuttavat kerhojen sisällön ja arvioivat toimintaa säännöllisesti.

Uskontokasvatuksen pohjana on evankelisluterilainen katsomus. Kunnioitamme jokaisen perheen vakaumus- ja pyrimme ottamaan siihen liittyvät toiveet huomioon. Huomioimme toiminnassamme eri kirkkopyhät tekemällä yhteistyötä Korson seurakunnan kanssa. Tutustumme lasten kanssa erilaisiin lapsiryhmässä oleviin uskontokäsityksiin, kulttuureihin ja niiden tapoihin. Uskontoon liittyvät asiat saattavat askarruttaa lapsen mieltä ja tällöin kasvattajalla tulee olla valmius kuunnella lasta ja vastata hänen kysymyksiinsä avoimin mielin. Etsimme vastauksia lasten kysymyksiin ja pohdiskeluihin yhteisissä keskusteluissa lapsiryhmän kanssa. Tärkeää on myönteinen ilmapiiri, erilaisten vakaumusten kunnioittaminen sekä yhteistyö kodin kanssa. Esiopetuksessa lapsi osallistuu huoltajan valinnan mukaan joko uskontokasvatukseen, elämäntietokasvatukseen tai muuhun opetukseen.

Päivähoidossa tulee päivittäin eteen asioita ja tapahtumia, jotka liittyvät kiinteästi eettisen kasvatuksen alueeseen. Rohkaisemme lapsia keskustelemaan tunteista, harjoittelemaan nimeämään ja käsittelemään tunteita sekä tuemme lapsen positiivisen itsetunnon kehittymistä. Opettelemme ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta, toisten huomioon ottamista ja empaattisuutta. Päivittäisissä tilanteissa harjoittelemaan noudattamaan yhteisiä sääntöjä, sopimaan riitoja, pyytämään ja antamaan anteeksi, käsittelemään pettymyksen tuomia tunteita ja pohtimaan oikeaa ja väärää. Opetamme lapsia arvostamaan omaa ja toisten lasten työtä ja ottamaan vastuuta omista teoistaan. Haluamme lapsen tuntevan olonsa turvallisiksi ja arvostetuksi yksilöksi. Kasvattajan oma käytös on tärkeä malli lapsille.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Haluamme yhdessä lasten kanssa nauttia ja iloita luonnosta. Luonto- ja ympäristökasvatuksessa pidämme tärkeänä luonnon kunnioittamista. Opetamme lasta arvostamaan luontoa ja rakennettua ympäristöä ja huolehtimaan siitä. Lapsen turvalliset kokemukset elinympäristöstään rakentavat myönteistä luontosuhdetta, mikä on pohjana lapsen kehittyvälle ympäristösuhteelle. Havainnoimalla luontoa kaikilla aisteilla lapset oppivat tuntemaan luonnon ilmiöitä, kokevat iloa luonnon monimuotoisuudesta ja oppivat ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksen ympäristöön. Lasten leikit ulkona luonnossa ovat pitkäkestoisempia ja luovempia ja kaverisuhteet monipuolisempia. Luonnossa yhdessä liikkuesssa ja leikkiessä yhteisöllisyys lisääntyy.

Ekologisesti kestävä kehitys huomioidaan päiväkodissamme mm. materiaalia kierrättämällä ja hankintojen valinnassa. Lisäksi aikuiset omalla esimerkillään siirtävät ekologisia toimintatapojaan lapsille esimerkiksi säättämällä sähköä ja vedenkulutusta. Päiväkodin ekotukihenkilö kouluttautuu säännöllisesti ja jakaa tietoa kasvattajille ja lapsille ympäristökasvatukseen ja kestävään kehitykseen liittyvistä asioista.

Meille luonto on tärkeä oppimisympäristö. Teemme säännöllisiä metsäretkiä, jolloin seuraamme mm. vuodenaikojen vaihtelua ja tutustumme erilaisiin kasveihin ja eläimiin. Keräämme metsästä myös materiaalia erilaisiin askarteluihin ja projekteihin. Käytämme lähiympäristöä monipuolisesti: omaa isoa piha-aluetta lähi-metsineen sekä Leppäkorven pururadan metsää, Leppäkorven koulun urheilukenttää ja Lumon kirjastoa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös Vantaan luontokoulun ja Kierrätyskeskuksen palvelut

5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetuksessa toteutetaan opetushallituksen Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2010 ja Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa 2011. Lisäksi kuusivuotiaiden valmistavassa opetuksessa käytetään Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa 2012. Nämä on huomioitu myös Leppäkorven varhaiskasvatustyksikön omassa varhaiskasvatuksen suunnitelmassa esiopetuksen osalta. Esiopetuksen kasvattajatiimi vuosittain suunnittelee ja toteuttaa esiopetusta niiden lasten tarpeista lähtien, jotka kulloinkin osallistuvat esiopetukseen. Teemme vuosittain toimintasuunnitelman, jossa huomioidaan esiopetuksen keskeiset tavoitteet.

Yksikkömme esiopetusryhmä muodostuu esiopetukseen hakeneiden 6-vuotiaiden lasten perusteella. Esiopetusta annetaan pääsääntöisesti 6-vuotiaiden ryhmässä ja tarvittaessa myös 3-6 -vuotiaiden ryhmässä. Esiopetusajan lisäksi tarjoamme esiopetukseen liittyvää päivähoidtoa.

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma. Keskeinen työtapamme perustuu leikinomaiseen toimintaan ja otamme huomioon lapsen tarpeen oppia mielikuvituksen ja leikin kautta. Esiopetuksessamme lapsella on päivittäin mahdollisuus leikkiin, joka voi olla omaehtoista tai ohjattua. Leikki tuottaa lapselle iloa ja nautintoa. Leikki kehittää lasten sosiaalisia taitoja. Mielikuvitusleikki toteutuu yhteistoimintana toisten lasten kanssa: leikissä on kyettävä sopimaan leikki-ideasta, rooleista, leikkipaikan järjestelyistä, leikkipaikan välineistä jne. Tuemme lasten keskittymistä pitkäkestoiseen leikkiin. Leikki kehittää myös lapsen kykyä asettua toisen ihmisen asemaan, empaattisuutta ja myötätuntoa.

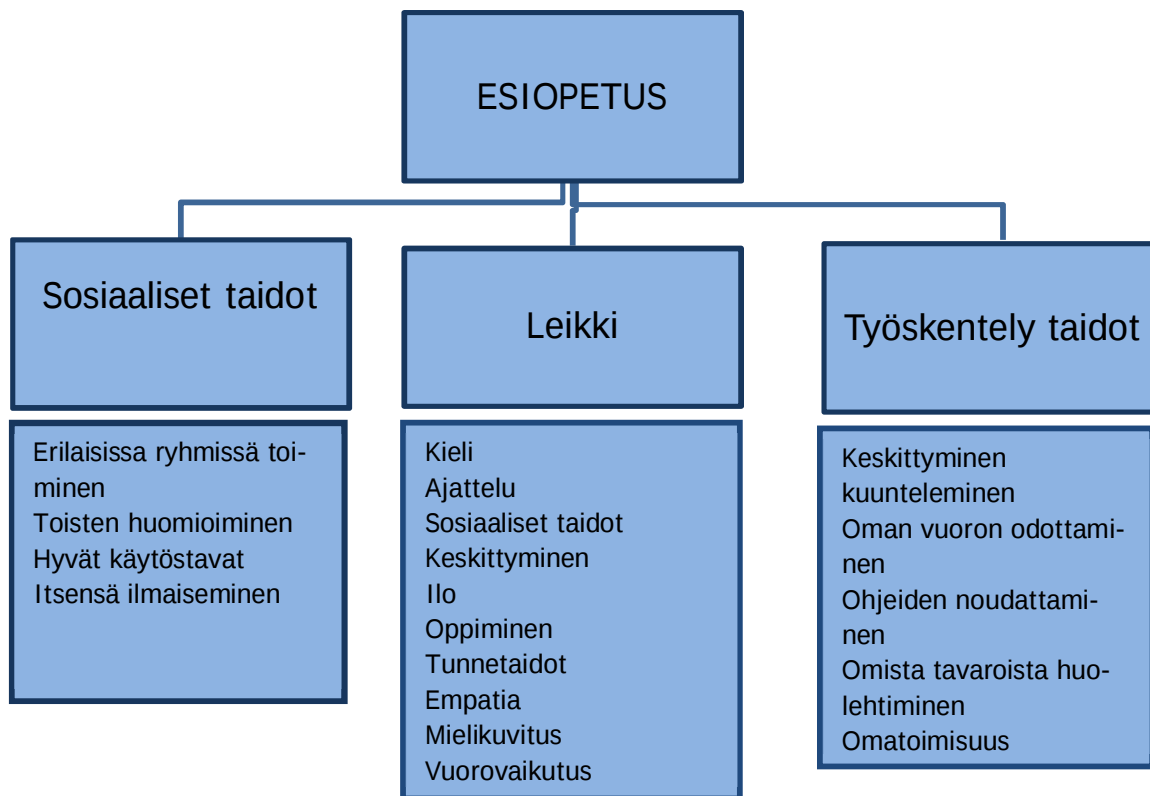
Esiopetusvuoden aikana lapsi harjoittelee päivittäin arjen tilanteissa omatoimisuutta ja kasvattaa vastuutaan omista asioistaan esim. huolehtii omista tavaroistaan, pukeutumisestaan. Esiopetuksessa työskennellään yksilöinä, pareittain, pienryhmissä sekä suurryhmänä. Pienryhmissä työskentelemme eheytyneesti esiopetuksen sisältöalueiden (kieli- ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja katsomus, ympäristö ja luontotieto, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys, taide ja kulttuuri) parissa. Samalla harjoitellaan erilaisia työskentelytaitoja: oman vuoron odottamista, ohjeiden kuuntelua ja noudattamista, itsensä ilmaisua ja työskentelyyn keskittymistä. Osa toiminnasta toteutetaan erilaisina projekteina, joissa leikinomaisesti harjoitellaan erilaisia taitoja esim. kauppa-pankkileikki, aikamatka. Esiopetusvuoden aikana lapsella on mahdollisuus tutustua tieto- ja viestintätekniikan laitteiden ja ohjelmien peruskäyttöön leikin avulla ja aikuisen tuella. Lapsi saa toimia yhdessä toisten lasten kanssa vertaisryhmässä ja oppia yhdessä.

Tärkeää on vahvistaa lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla sekä tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Lasten kokemusmaailmaa rikastutamme mm. retkillä erilaisiin kohteisiin vuoden aikana: museot, näyttelyt, työpaikat. Esiopetuksessa edistämme kannustavaa vuorovaikutusta, yhteistyötä, yhteistä vastuunottoa ja osallisuutta. Meille tärkeää on, että lapsi pääsee vaikuttamaan ja osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin yhdessä aikuisen kanssa mahdollisuuksiensa mukaan.

Teemme yhteistyötä Leppäkorven koulun alkuopetuksen kanssa. Esiopetusryhmälle nimetään vuosittain yhteistyöpari Leppäkorven koulun alkuopetuksesta. Yhteistyöpari suunnittelee yhdessä vuosittain tehtävän toiminnan esim. vierailut koululle / päiväkotiin.

Esiopetuksessa pidämme tärkeänä:

Arviointi ja esiopetuksesta kouluun

Vantaalla lapsen siirtyessä esiopetuksesta kouluun on käytössä yhteinen käytäntö. Esi- ja alkuopetuksen välinen yhteistyö lapsen siirtyessä tapahtuu mahdollisimman joustavasti ja lapsen kasvua ja oppimista tukevalla tavalla.

Esiopetuksessa arviointi perustuu, siihen miten hyvin esiopetuksen yleiset tavoitteet ja mahdollisesti LEOPS:ssa tai muulla tavoin asetetut lapsen omat tavoitteet toteutuvat. Esiopetuksessa lasta havainnoimalla seuraamme lasten taitojen kehittymistä ja oppimista. Tiimeissä keskustelemme säännöllisesti tavoitteista ja lapsihavainnoista. Kevään keskustelussa vanhempien kanssa yhdessä arvioimme lapsen henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista ja käymme läpi Vantaalla käytössä olevan ESKO – tiedonsiirtolomakkeen, mikä menee lapsen tulevaan kouluun. Tiedonsiirrossa saatua tietoa voidaan käyttää koulussa mm. oppilaan tukitoimien suunnitteluun ja niiden oikeaan kohdentamiseen koulun alkaessa. Lasten itsearviointivälineenä Vantaalla on käytössä Lentokone-lomake, jolla lapsi arvioi omaa osaamistaan. Esiopetusvuoden päätteeksi lapsi saa osallistumistodistuksen, johon ei sisälly arviointia.

5.8.2 Esiopetuksen oppilashuolto

Oppilashuollon tavoitteena on, että lapsi tuntee esiopetusryhmän turvalliseksi ja viihtyisäksi. Seuraamme ja arvioimme koko yhteisön ja esiopetusryhmän hyvinvointia sekä huolehdimme siitä, että jokaisen lapsen yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet huomioidaan. Kasvun ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen mahdollistaa niiden käsittelyn ja oikean toimintatavan niiden poistamiseksi tai minimoimiseksi.

Oppilashuoltotyötä teemme päivittäin eri tilanteissa. Oppilashuolto ja hyvinvointityö kuuluu kaikille päiväkodin aikuisille. Tämän lisäksi lasten hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässämme. Päiväkodin esiopetuksen oppilashuoltoryhmän muodostavat päiväkodin johtajan johdolla esiopetusryhmän /ryhmien lastentarhanopettaja (t) ja tarvittaessa ryhmän muu henkilökunta sekä alueen konsultoiva erityislastentarhanopettaja. Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat neuvolan terveydenhoitaja, lasta tutkivat tahot sekä lapsen tulevan koulun oppilashuoltoryhmän jäsenet.

Päiväkodissa esiopetuksen oppilashuoltoryhmämme käy syksyllä läpi esiopetuksen alkaessa esiopetukseen osallistuvien lasten tuen tarpeet, tarjottavan tuen ja ohjauksen kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä sekä muissa vaikeuksissa. Keväällä oppilashuoltoryhmämme arvioi toimenpiteiden ja toimintansa onnistumista ja välittää tarpeellisen tiedon koulujen oppilashuoltoryhmille. Toimintavuoden aikana oppilashuoltoryhmä koontuu myös tarvittaessa.

Oppilashuoltotyötämme ohjaa luottamuksellisuus ja yhteistyö kotien kanssa. Huoltajat voivat tuoda heitä askarruttavia asioita oppilashuoltoryhmän käsittelyyn. Kun lapsen asiaa käsitellään oppilashuoltoryhmässä, olemme keskustelleet etukäteen huoltajien kanssa ja toivomme, että heillä mahdollisuus osallistua asian käsittelyyn oppilashuoltoryhmässä.

Esiopetuksessa on käytössä sama kolmiportainen tuen malli kuin perusopetuksessa. Esiopetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä esiopetusryhmän että kunkin lapsen vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. Kasvun ja oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä lapsien yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Vantaalla esiopetuksessa oleville lapsille laaditaan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS). Tehostettua tukea saaville lapsille laaditaan Tehostetun tuen suunnitelma, joka liitetään osaksi LEOPSia. Esiopetukseen osallistuvalla lapsella, jolle on tehty päätös erityisestä tuesta, laaditaan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman liitteeksi Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)

5.8.3 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Esiopetusikäisen maahanmuuttajalapsen ja lapsen jonka suomenkielen taito ei ole riittävä, esiopetus integroidaan päivittäin päiväkodin esiopetukseen valmistavana opetuksena. Lapsen valmistavan opetuksen sijoitumisesta sovitaan yhteistyössä kieli- ja kulttuurikoordinaattorin kanssa. Valmistavan opetuksen lapsikohtaisista järjestelyistä sovitaan Lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmassa. Suunnitelma sisältää koulutussuunnitelman sekä liitteinä Suomi toisena kielenä -oppimissuunnitelman ja seurantalomakkeen. Lapsen huoltajat osallistuvat sen laatimiseen ja arviointiin. Käytämme tulkkipalveluja tarvittaessa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Lasten ja perheiden tarpeet ovat työmme lähtökohtana. Työtapanamme on tiimityö, jota teemme aina kehittävässä työotteessa mukaisesti. Johtaminen on vuorovaikutteista ja tiimiorganisaation mukaista, minkä lisäksi meillä on sovitut johtamisen rakenteet. Asioiden käsittely tapahtuu yksikön edustuksellisessa tiimissä, Pikku-Parlamentissa, johon jokainen tiimi on valinnut oman edustajansa. Pikku - Parlamentti kokoontuu joka toinen viikko. Päiväkodin johtaja varmistaa, että yksikössämme on selkeät tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja yhteisesti sovitut toimintatavat, mitkä perustuvat varhaiskasvatussuunnitelmaamme. Johtaja huolehtii myös, että ne toteutuvat sovitusti ja että niitä arvioidaan syys- ja kevätkauden lopussa.

Tiimit toteuttavat yhteisesti sovittuja tavoitteita perustehtävässään. Toimintakauden alussa tiimit tekevät yhteisen tiimisopimuksen, johon kirjataan asiat, joita tiimin jäsenet sitoutuvat noudattamaan työssään. Arviointia tehdään sekä yksilö-, tiimi- että työyhteisötasolla. Arviointi perustuu aina kehittämisen näkökulmaan. Meillä on sovitut rakenteet, joissa arviointi tapahtuu; arvioimme työtämme säännöllisissä tiimipalavereissa ja koko yksikön yhteisissä arviointipalavereissa. Arviointi ja siitä nousseet kehittämiskohteet kirjataan, jolloin niihin voidaan tarvittaessa palata.

Jokaisella työntekijällä on oikeus tulla kuulluksi ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä. Työntekijän kehittyminen ja oman työn arviointi ovat keskeisesti mukana vuosittaisissa johtajan ja työntekijän välisissä kehityskeskusteluissa. Samalla työntekijä antaa palautetta johtajalle hänen työstään. Näissä keskusteluissa sovitut tavoitteet ja arviointi kirjataan. Johtaja käy säännöllisesti 2-3 kertaa syksyllä ja keväällä tiimeissä, joissa arvioidaan tehtyä työtä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Tärkein osa varhaiskasvatustyömme arvioinnissa on miten *lapsen varhaiskasvatussuunnitelma* (Lapsen VASU) toteutuu arjessa. Huoltajien kanssa yhdessä laadittu suunnitelma arvioidaan yhteisissä keskusteluissa huoltajien kanssa. Tiimi kokoaa vuosittain toimintakauden alussa lasten yksilölliset VASUT *ryhmävasuksi*, jossa asetetaan yhteiset tavoitteet kasvattajien työlle lapsiryhmässä.

Käytössämme on myös Lapsen kasvun kansio. Se on työväline, joka antaa mahdollisuuden lapsen yksilöllisen kasvun ja oppimisen seuraamiseen ja suunnitteluun. Keräämme siihen erilaista materiaalia lapsen kasvusta ja kehityksestä esimerkiksi lapsen haastatteluja, valokuvia ja leikin seuranta.

Yhteisiä työiltoja käytämme toiminnan kehittämiseen, osaamisen jakamiseen ja arviointiin 4-6 kertaa vuodessa. Lisäksi vuosittainen kehittämispäivä on tärkeä osaamisen jakamisen ja kehittämisen foorumi. Pidämme myös yhteisiä pedagogisia keskusteluja, joissa käsitellään ajankohtaisia työhöme liittyviä teemoja. Yksikössä työskentelee erilaisen koulutuksen saaneita sekä eri työkokemusta omaavia henkilöitä. Keskeinen voimavaramme on ammattitaitoinen henkilöstö, jolla on ammatillista osaamista ja tietoisuutta. Työntekijöitä kannustetaan hyviin tuloksiin ja hyvään asiakaspalveluun. Koulutukseen ja oman osaamisen kehittämiseen suhtaudutaan myönteisesti.

Hyvin suunnitellut rakenteet, keskustelu, yhteiset sopimukset ja selkeät toimintatavat auttavat työntekijöitä onnistumaan työssään ja sitoutumaan siihen. Tämä luo myös hyvän pohjan työhyvinvoinnille. Palautetta työstämme saamme lapsilta, lasten huoltajilta sekä yhteistyökumppaneiltamme. Tämän palautteen kautta arvioimme onnistumistamme ja kehitämme omia työskentelytapojamme.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Yhteistyötä teemme laajassa lasta ja perhettä palvelevassa verkostossa. Lapsen huoltajien lisäksi me toimimme yhteistyössä monen lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyvien kumppaneiden kanssa.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja (Kelto) on kasvun ja oppimisen tuen ja erityispedagogiikan asiantuntija. Hän on tärkeä yhteistyökumppanimme, kun lapsella on tuen tarvetta kasvun, kehityksen ja oppimisen alueilla. Kelto ohjaa ja tukee kasvattajia lapsen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvissä asioissa ja tuen tarpeen havainnoinnissa ja arvioinnissa. Hän käy säännöllisesti päiväkodissa ja kasvattajatiimin lisäksi hän toimii yhteistyössä perheen kanssa.

Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuurikoordinaattori (Kieku) ohjaa ja tukee kasvattajia, kun ryhmässä on monikielisiä - ja kulttuuritaustaisia lapsia. Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kaksikielisen ja kulttuurisen identiteetin tukemiseen. Kieku käy tarvittaessa päiväkodissa ja kasvattajatiimin lisäksi hän toimii yhteistyössä perheen kanssa. Hän on mukana valmistelussa, kun 6-vuotiaalla lapsella on valmistavan opetuksen tarve.

Lasten kasvatusta ja opetusta tukevat kumppanit. Yhteistyötä teemme esi- ja alkuopetuksessa Leppäkorven koulun ja muiden alueen alakoulujen kanssa. Meillä on säännölliset tapaamiset esi- ja alkuopetuksen kanssa ja vuosittain sovimme Leppäkorven koulun kanssa yhteistyöluokat.

Lasten kehitystä ja vanhemmuutta tukevat kumppanit Vantaalla on käytössä neuvolassa HYVE – malli, jossa tehdään 4-vuotiaan laaja terveystarkastus yhteistyössä perheiden ja päivähoidon kanssa. Neuvola on mukana myös esiopetuksen oppilashuollon järjestämisessä. Lisäksi yhteistyökumppaneitamme ovat perheneuvola, lasta tutkivat ja terapiatahot sekä lastensuojelu.

Oppilaitokset: Yhteistyökumppaneita ovat myös erilaiset oppilaitokset; toimimme opiskelijoiden harjoittelupaikkana. Opiskelijoina meillä on tulevia lähihoitajia ammattioppilaitoksista, lastentarhanopettajia yliopistoista ja sosionomeja ammattikorkeakoulusta. Meillä käy myös työelämää tutustujia TET -jaksoilla perusopetuksesta.

Korson seurakunta tekee kanssamme yhteistyötä. Meillä on mahdollisuus käydä joulukirkossa, seurakunnasta tulee työntekijä päiväkodille ja esikoululaisille järjestetään yhteisiä kevätretkiä. Olemme saaneet seurakunnalta mm. uskontokasvatukseen liittyvää materiaalia käytettäväksi päivähoidossa.

Liikunta- ja kulttuuripalvelut ja kirjasto tarjoavat meille mahdollisuuden osallistua elokuva- ja teatteri-esityksiin, satutunteihin ja liikuntatapahtumiin.

Tilapalvelut Vantti huolehtii päivähoidon siivous- ja ateriapalveluista. Tilakeskus huolehtii kiinteistön huollosta.

7.2 Hyvinvointityö

Varhaiskasvatuksessa hyvinvointityö muodostuu kasvatuskumppanuudesta, turvallisesta, kasvulle ja oppimiselle suotuisasta kasvuympäristöstä, lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisesta sekä hyvinvointityötä tukevasta yhteistyöstä. Hyvinvointityö on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä. Tavoitteena on, että lapsi kokee olonsa meillä turvallisesti ja oppimisympäristön viihtyisäksi. Hän saa tuntea yhteenkuuluvuutta ja saa kannustavaa palautetta arjessa sekä apua ongelmatilanteissa.

Tämä varhaiskasvatussuunnitelma kuvaa päivittäistä työtämme, jonka ensisijainen tavoite on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvointityössämme korostuu ennaltaehkäisevä näkökulma. Kehitykseen ja oppimiseen liittyvät mahdolliset riskit ja ongelmat pyrimme tunnistamaan mahdollisimman varhain ja lapselle turvataan hänen tarvitsemansa tuki heti, kun siihen on tarve. Kasvattaja tekee työtään joka päivä niin, että lapsen hyvinvointi toteutuu. Hän välittää, huolehtii sekä kuuntelee lasta. Kaikkien kasvattajiemme arkiset toimet ratkaisevat sen, kuinka hyvin hyvinvointityö toimintayksikössämme toteutuu. Kasvattajiemme pedagogisten valintojen ja lapsen kohtaamisen ensisijainen kysymys on: Miten tämä edistää lapsen hyvinvointia?

Hyvinvointityöhön kuuluu kiusaamisen ehkäisy ja turvallisesta ympäristöstä huolehtiminen. Meillä on yksikön kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma, minkä lisäksi ryhmät kirjaavat tarkemman ryhmäkohtaisen suunnitelman. Käytössämme on turvallisuussuunnitelma. Näitä suunnitelmia arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

Hyvinvointityö on osana palaverirakenteitamme sekä yksikkö- että tiimitasolla. Hyvinvointia käsittelemme mm. kasvun ja oppimisen tuen palavereissa kelton kanssa, kehittämispäivillä ja työilloissa. Hyvinvointityössämme meillä on apuna ja tukena asiantuntijoita yhteistyöverkostostamme. Tähän verkostoon kuuluvat konsultoiva lastentarhanopettaja (kelto), neuvola, lasta hoitavat lääkärit, perheneuvola, puheterapeutti, toimintaterapeutti ja lastensuojelu.

Hyvinvointityötämme ohjaavat luottamuksellisuus, lapsen ja hänen huoltajiensa kunnioittaminen sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevat säädökset. Varhaiskasvatuksen hyvinvointityö ja sen osana esiopetuksen oppilashuolto ovat lapsen, vanhempien sekä kasvattajien ja koko yhteisön tukemista.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

Ensimmäinen kohtaaminen uuden perheen kanssa aloittaa kasvatuskumppanuuden. Meille on tärkeää, että perhe otetaan vastaan hyvin ja suunnitellusti. Kun lapsen päivähoito alkaa hyvin, se on ensimmäinen askel luottamuksen syntymiselle ja pohja hyvälle yhteistyölle. Oma työtämme teemme näkyväksi joka päivä kohdatessamme lapset ja perheet. Pidämme tärkeänä varhaiskasvatuksen merkityksellisyyttä ja ominaislaatuisuutta ja se tulee näkyväksi, kun arvostamme omaa työtämme. Jokaiselle työntekijälle hyvä vuorovaikutus, positiivinen asenne omaan työhön ja sen arvostaminen ovat perusta laadukkaalle varhaiskasvatukselle. Jokainen työntekijä edustaa Leppäkorven toimintayksikköä ja siihen kuuluu ammatillinen käyttäytyminen työpaikalla ja sen ulkopuolella.

Työhömmme kuuluu rehellinen ja avoin tiedottaminen. Vasu-keskusteluissa vanhempien kanssa kerromme miksi ja mitä teemme ja siihen liittyy aina kasvatuksellinen näkökulma. Oman työtämme teemme näkyväksi ja konkreettiseksi kuvaamalla ja kertomalla ryhmien ilmoitustauluilla viikon suunnitelmat ja miten ne ovat toteutuneet. Päivittäinen kohtaaminen, sähköiset kuukausikirjeet, vanhempainillat, yhteiset juhlat ja tapahtumat ovat paikkoja, joissa viestimme omasta työstämme. Päiväkodin johtaja vastaa yksikköme viestinnästä ja sen järjestämisestä. Vantaan varhaiskasvatuksen viestinnästä vastaa varhaiskasvatuksen johtaja ja sivistystoimen tiedottaja.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi
Leppäkorven varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Leppäkorven päiväkoti
Korpikontiontie 3, 01450 Vantaa
Puh: 09-83932366
Tanhurinne ryhmäperhepäiväkoti
Tanhukuja 4 C 25, 01450 Vantaa
Puh: 09-83932544